

ER JESUS BARE EN BAGATEL FOR JØDER, KAN HAN IKKE VÆRE KRISTUS FOR OS HEDNINGER

Jesus - mere end en jødisk bagatel

Uddrag af afslutningen på Kai Kjær-Hansens åbningstale ved den syvende internationale LCJE konference i Finland, 7.-12. August 2003.

ference i Finland, 7.-12. August 2003.

Et teologisk nej til jødemission betyder, at man fratager jøder muligheden for frelse ved tro på Jesus. Det er alvorligt nok. Men når man på den måde gør Jesus til en bagatel for jøder, hvordan kan man så samtidig hævde, at jøden Jesus har skelsættende betydning for os hedninger?

Dette hænger ikke teologisk sammen!

Jeg kan godt forstå, at jøder synes, at den såkaldte topagts-teologi er en god løsning på forholdet mellem jødedom og kristendom. Jøder har fællesskab med Israels Gud gennem Sinaj-pagten, hedninger gennem Golgata-pagten. Sådan siger man. Jeg har imidlertid svært ved at forstå, at kristne teologer kan gøre sig til talsmænd herfor.

Den jødiske bagatel - Jesus - som ingen betydning har for jøder, har alligevel afgørende betydning for os hedninger - siger man! Der er ingen bibelsk logik i dette. Hvordan kan man hævde, at den Jesus, som mødte sit eget folk, det jødiske, med krav på at blive hørt og adlydt, som om man adlød Gud - ja, satte sit liv ind på dette - ikke længere har betydning for det jødiske folk, og så samtidig at hævde, at hans radikale budskab har afgørende betydning for alle andre folk? Som hedning kan jeg ikke sætte mit liv ind på en jødisk bagatel.

Jesus kan kun have afgørende betydning for mig som hedning, hvis han har afgørende betydning for jøder. Er han ikke jødernes Messias, er han heller ikke hedningers

Kristus. Bibelsk set kan han kun være Kristus for hedninger, hvis han er Messias for jøder. Det er en bibelsk absurditet at påstå, at den Jesus, som man hævder ikke er Messias for jøder, alligevel er Kristus for ikke-jøder, når stort set alt, hvad denne Jesus gjorde, gjorde han for jøder, og stort set alt hvad han forkyndte, forkyndte han for jøder.

Erstatninger for evangelisation

Kirken har op gennem tiderne ment, at den totalt har erstattet

Israel. Af den grund har man talt om en erstatnings-teologi. Der er imidlertid meget mere at sige om forholdet mellem Israel og kirken end som så. Det lader jeg ligge her.

Men der er andre former for "erstatninger", som er lige så ødelæggende - hvis ikke mere - for folket Israels skæbne.

Jeg har ikke noget imod dialog med jøder. Men bliver dialogen en erstatning for mission, lever vi ikke op til vores forpligtelse.

Jeg har ikke noget imod, at man

LCJE står for Lausanne Consultation on Jewish Evangelism - på dansk: Lausanne-Rådet for Jødemission. LCJE er et internationalt netværk, som både Den Danske Israelsmission og Israelsmissionens Unge er medlem af. - Mere om LCJE's syvende internationale konference i Finland i næste nummer af avisen.

[Fortsættes på side 2]

"... af bele mit hjerte ønsker jeg og beder til Gud om, at de må frelses" (Rom 10,1)

hjælper med at bringe jøder tilbage til Israel. Men bliver det en erstatning - eller udsættelse - for at forkynde om Jesus her og nu, lever vi ikke op til vores forpligtelse.

Jeg har ikke noget imod, at man støtter staten Israel politisk og økonomisk. Men erstatter denne hjælp missionen blandt jøder, lever vi ikke op til vores forpligtelse.

Jeg har ikke noget imod, at man gør sig tanker om Israels fremtid i Guds frelsesplan. Men erstatter disse tanker om fremtiden jødemission her og nu, er der noget galt, hvor rigtige disse tanker end kan være.

Det der måske undrer mig mest er, at der på verdensplan findes kristne, som er ivrige efter, at evangeliet forkyndes for alle andre

folkeslag, men når det drejer sig om Israel, erstatter man forkyndelsen med godgørenhed. Og åbner undertiden døren på klem for, at Israel, Guds øjsten, alligevel frelses uden tro Jesus.

På en LCJE-konference er der mange forhold, vi ser forskelligt på. Vi kan også have forskellig opfattelse af måderne, hvorpå jødemission bedst drives. Men spørgsmålet om, hvorvidt det er legitimt - ja, en forpligtelse - at drive jødemission, diskuterer vi ikke. Det er netop det, der samler os! Det er det, som vi ser som en forpligtelse. Og vi vover at påstå, at det ikke blot har fatale konsekvenser for jøder, hvis evangeliet om Jesus ikke forkyndes for dem og modtages af dem, men det har også fatale konsekvenser for os hedninger, for den kristne kirke og dens syn på Jesus. Den eneste logiske konsekvens af et nej til jødemission er,

at man indstiller al mission for ikke-jøder. Omvendt kan det siges, at hvis vi kan fastholde, at jøder har brug for Jesus, har vi gjort verdensevangelisationen en stor tjeneste, for så har alle brug for ham til frelse.

For en del år siden udgav en jødisk antimissionær et skrift med titlen: "Behold du blot Jesus, jeg ta'r Gud".

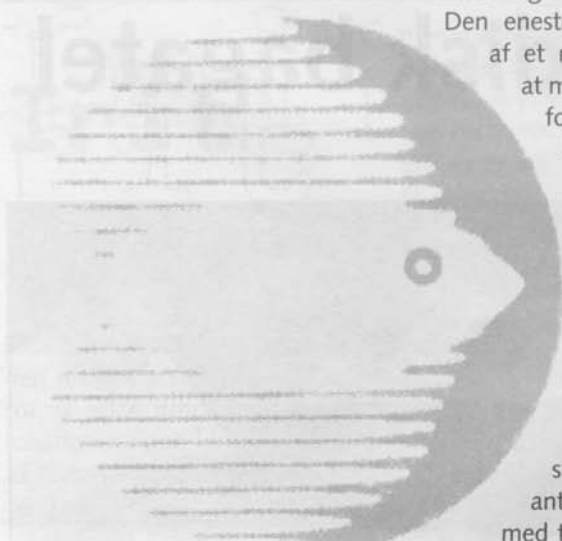
Som hedning betakker jeg mig: Vel vil jeg ej nøjes med Jesus, hvis han kun er en bagatel for jøder.

Af de første Jesus-troende jøder har jeg lært, at han er mere end en bagatel. Netop fordi han er Israels Messias, kan han være min Kristus.

Jeg er glad for at jeg har haft det privilegium at blive inddraget i jødemission. Det har skærpet mit blik for, hvad det hele drejer sig om. Hvad evangelium er.

Enten er Jesus alt for alle, eller også er han ingenting for alle. Jeg har ikke i mit liv brug for en jødisk bagatel, som ikke har noget at sige jøder. Jeg er nemlig lige så god som den gennemsnitlige jøde. Gud har aldrig elsket Israels folk, fordi det er elsk-værdigt. Han elsker heller ikke mig som hedning, fordi jeg er elsk-værdig. Han elsker, fordi han er kærlighed. Således elskede Gud verden at han gav sin enbårne søn!

Han hedder Jesus. Og denne Jesus er for os alle - jøder såvel som ikke-jøder.

SØNDERJYDEN OG JØDEMISSIO-
NÆREN HANS NICOLAYSEN BLEV
FØDT I JUNI 1803. I DE TO SIDSTE
NUMRE AF AVISEN HAR VI FULGT
HAM TIL 1842. I DENNE SIDSTE
ARTIKEL GIVES GLIMT FRA HANS
VIRKE OP TIL HANS DØD I 1856.

Nicolaysen som missionær og administrator

Hans Nicolaysen

1803 - 2003

Af Kai Kjær-Hansen

Fra 1833, hvor familien Nicolaysen slog sig ned i Jerusalem og indtil biskop Alexander ledsaget af to missionærer kom til Jerusalem i 1842, har Hans Nicolaysen været den suveræne leder af Jerusalem-missionen. Med biskoppen og andre missionærers ankomst ændrer denne situation sig. Formelt er det Alexander, der nu leder missionen.

Ikke uden ængstelse, men heller ikke uden skarphed, beder Nicolaysen - mens han venter på biskoppens ankomst i Jaffo nytåret 1841-1842 - bestyrelsen i London om at give besked på, hvordan han skal forholde sig i fremtiden. Han anerkender, at biskoppen skal lede missionsarbejdet. Men en biskop skal vel ikke administrere det?

Loyalit går Nicolaysen ind i samarbejdet i et samspil med de andre missionærer. Når det drejer sig om kendskab til de lokale forhold, er det Nicolaysen, der er eksperter og de andre overlegne. Det er ham, som fortsat styrer alle sager af forretningsmæssig karakter for missionen.

Og det er Nicolaysen, som

træder til - og samler op - når noget går i stykker. For eksempel var han ikke udset til at være lærer på den nystartede missionsskole i Jerusalem. Men når missionær Ewald må bringe sine børn til England efter at fru Ewald er død, indtager Nicolaysen hans plads som lærer. Der er i kilderne talrige eksempler på, at Nicolaysen træder til og stiller sig til rådighed, når noget går i hårdknude.

Allerede i november 1845 dør biskop Alexander. Det tager mere end et år, før den nye biskop - Samuel Gobat - ankommer til Jerusalem. I den mellemliggende periode er det - igen - Nicolaysen, som udgør kontinuiteten i arbejdet og administrerer missionens sager.

Christ Church - første protestantiske kirke i Jerusalem - står stadig lige inden for Jaffa Gate i Jerusalem. Nicolaysen brugte megen energi på at få den rejst.

I slutningen af 1840'erne får han en opfordring til at blive leder af missionsskolen på Malta. Men han afviser tilbuddet. Det er Jerusalem, han er kaldet til at virke i.

Gennem hele perioden fra 1842 til sin død befinder Nicolaysen sig i et spændingsfelt. På den ene side er han sig bevidst, at missionens sager skal administreres. På den anden side ønsker han at have mere tid til egentligt missionsarbejde. Fra bestyrelsens side i London forsøger man at frigøre ham. Det lykkes kun delvis.

I januar 1849 indvies Christ Church, den første protestantiske kirke - ikke blot i Jerusalem, men i hele Mellemøsten. Utrolig megen energi havde Nicolaysen brugt på denne sag. Han og ledelsen af

missionen i London er enige om, at en kirkebygning ikke i sig selv er målet. Ledelsen er utålmodig og venter større resultater. I den forbindelse ønsker de en reorganisering af missionsarbejdet i Jerusalem og sender en ledende medarbejder til Jerusalem, som skal foretage den. Samtidig indbyder de Nicolaysen til forhandlinger i London.

Nicolaysen gør ikke vrøvl. Han rejser fra Jerusalem i 1852 og beslutter sig for at besøge sine slægtninge i Løgumkloster, før han tager til London. Han har ikke set sin familie siden 1825. Til åbenbar irritation for ledelsen i London trækker hans ophold i Løgumkloster i sommeren 1852 ud. Og han gør noget, som ikke ligner ham. Han giver ikke klart svar til sine arbejdsgivere på, hvornår han indfinder sig i London. Gad vide om det er hans måde at give sin mening til kende om reorganiseringen af arbejdet i Jerusalem - uden ham?

En egentlig reorganisering af missionens arbejde i Jerusalem er

det ikke blevet til under Nicolaysens fravær. Med sig fra forhandlingerne i London har han et løfte om, at der skal udsendes en administrator, således at han selv kan frigøres til egentligt missionsarbejde. En sådan administrator kommer også, men denne holder kun ud en kort periode. Igen falder administrationen tilbage på Nicolaysen. Som administrator af missionens sager dør Nicolaysen i oktober 1856 i Jerusalem.

Fra 1842 og indtil sin død i 1856 har Nicolaysen følelsen af, at han hellere vil være egentlig missionær end administrator af missionens anliggender. Tingene lagde sig anderledes til rette for ham.

Det store ved ham er, at hans egne personlige ønsker underordnes sagen. Uden vanskeligheder kunne han have påberåbt sig et nyt kald og forladt Jerusalem. Det gjorde han ikke. Det kald, han havde fået til at være jødemissionær i Jerusalem, kunne intet røkke ved.

Pejlemærker: Nicolaysen og familie 1841-1856

1841 1842 1843 1844 1845 1846 1850 1853 1855 1856

Hans Nicolaysen var i 1828 blevet gift med Jane, enke efter lægemissionæren Dalton, som døde i Jerusalem i januar 1826. I sommeren samme år dør fru Daltons yngste søn Henry. Tilbage har hun den knapt toårige George William af første ægteskab.

Sammen får Hans og Jane Nicolaysen to døtre, den yngste, født i 1831, lægges i graven i Jerusalem i 1839 - knap otte år gammel. Efter et år fuld af pest i Jerusalem drager familien til England i foråret 1841 - Nicolaysen til forhandling med sit missionselskab, den øvrige familie for rekreation og skoleundervisning til børnene. I foråret 1841 efterlader Nicolaysen sin kone, datteren Betsy, der er født i 1830,

og stedsønnen George William dér. Først fire år efter - i 1845 - kommer Jane og Betsy tilbage til Jerusalem.

I begyndelsen af 1852 kaldes Nicolajsen til forhandling i London og bruger lejligheden til for første gang siden 1825 at gense sin familie i Løgumkloster. Hans mor er død nogle år tidligere. Da han i begyndelsen af 1853 er tilbage i Jerusalem, drager hans kone og datter straks til Irland. Datteren

Betsy er syg. I 1855 meddeler fru Nicolaysen i et brev: "Vores elskede Betsy er hos Jesus..." Hun blev knapt 25 år. I et brev til en ven skriver Nicolaysen: "Vi føler begge, at vi må overlade fremtiden til ham, som har omsorg for os. Hvordan hun [fru Nicolaysen] skulle komme herud alene, tør jeg slet ikke tænke på."

Det gjorde hun heller ikke. Da Nicolaysen efter kort sygdom dør i Jerusalem i oktober 1856, er

Jane Nicolaysen stadig i Irland. For anden gang er hun blevet enke. Ingen af gangene kunne hun deltage i sin mands begravelse.

I alt var Hans og Jane Nicolajsen gift næsten 28 år. I de sidste 15 år af deres ægteskab levede de adskilt fra hinanden halvdelen af tiden.

Det var den pris, familien betalte for det kald til Jerusalem, Gud havde givet Hans Nicolaysen.

Statistik, succes og troskab

*Citadellet i Jerusalem lige over for
det sted, hvor Christ Church blev
bygget - litografi af David Roberts
1839.*

Havde Jerusalem-missionen og Nicolaysen succes? Svaret afhænger naturligvis af, hvem man spørger. For at kunne svare ordentligt, må tallene på bordet for de jøder, der kom til tro og blev døbt som resultat af Jerusalem-missionens arbejde.

Det er vanskeligt at fange Nicolaysen og de andre Jerusalem missionærer i overdrivelser, når det drejer sig om deres angivelse af antallet på "omvendte". I begyndelsen havde de protestantiske missionærer stor opti-

misme. De mente, at når bare de prædikede evangeliet rent og purt - i modsætning til de eksisterende gamle kirker - ville jøder strømme til den protestantiske kirke. Så enkelt var det ikke.

I april 1839 blev fire personer døbt - alle af Simon Rosenthal-familien, forældre og to børn. Forud for biskop Alexanders ankomst i januar 1842 havde Nicolaysen døbt syv "israelitter": de fem af Rosenthal-familien og desuden to andre voksne "israelitter". Da biskop Alexander dør i november 1845, sender 31

medlemmer af den hebraiske menighed et kondolence-brev til fru Alexander. Det indeholder 31 underskrifter. Måske er ikke alle medlemmer af den hebraiske menighed opført. Desuden findes nogle af missionens jødiske medarbejdere som underskrivere. Rundt regnet er der ca. 30 voksne Jesus-troende jøder i Jerusalem omkring 1845 som et resultat af missionens arbejde.

Lad os nu springe fem år frem og se, hvordan situationen var ved afslutningen af 1850. I januar 1851 gør Nicolaysen status ved en konference i Jerusalem.

Nicolaysens kirkestatistik

Det totale tal for perioden 1839 til 1850, som dækker både jødiske og ikke-jødiske medlemmer af menigheden i Jerusalem, opgør Nicolaysen således: "136 voksne og 54 børn, som er eller har været medlemmer af denne menighed." I 1850 er der 37 voksne og 25 børn, som er "israelitiske" medlemmer. Hele menigheden tæller 86 voksne og 43 børn.

Med andre ord: i 1850 er knap halvdelen af de voksne medlemmer i den protestantiske kirke "israelitter". Af børnene er over halvdelen "israelitter".

I perioden fra 1839 er 5 "israelitiske" voksne og syv "israelitiske" børn døde. Desuden er der 36 voksne "israelitter", der har forladt menigheden. Dette sidste betyder ikke, at de har forladt troen, men Jerusalem, flere af dem, fordi de ikke kunne finde levebrød.

Uden de mange mellemregninger: Man når til et antal på mellem 40 og 45 voksne jøder, som er blevet døbt i Jerusalem i årene 1839-1850.

Jeg mener ikke, at missionsarbejde alene kan gøres op i dåbsstatistik. Og når man ser på dåbsstatistik, skal man ikke underkende betydningen af, at børn også er blevet døbt. Lad dette nu ligge. Bemærkes kan det, at disse tal ikke stammer fra fjender af missionen, men fra Nicolaysen. Dette antal - om man synes det er stort eller lille - har Nicolaysen ikke alene æren af. Han deler den med et par håndfulde andre medarbejdere, jøder såvel som ikke-jøder.

Ikke underligt at den israelske historiker Mordechai Eliav betragter missionens arbejde som en fiasko og skriver: "London-selskabet brugte årligt 7000 pund

i Palæstina. Hvis man siger, at syv eller otte blev omvendt hvert år, betyder det, at missionens udgifter til hver enkelt proselyt beløber sig til 900-1000 pund."

Den amerikanske jødiske historiker Sherman Lieber anskuer sagen helt anderledes. Han påpeger, at missionærerne havde indviet deres liv til tjeneste for Gud, og citerer Nicolaysen for at sige: "Jeg ved ikke, hvordan jeg skulle kunne undslå mig". Og Lieber fortsætter: "Gennem deres tro og handlinger fandt missionærerne en indre fred og en åndelig frihed. Missionærenes indsats blev ikke bedømt ud fra antallet af omvendte, men fra erfaringen af Guds velbehag og opnåelsen af en dyb indre tilfredsstillelse."

Endelig anvender Lieber Mother Teresas berømte sætning - udtalt i forbindelse med hendes modtagelse af Nobelprisen i 1979 - på det 19. århundrede

protestantiske missionærer: 'Gud har

ikke kaldet mig til succes, men til troskab. Han har kaldet mig til at være tro'"

Den sætning kan også bruges, når man skal karakterisere Hans Nicolaysens liv og gerning.

Hans Nicolaysens gravsten kan stadig ses på den protestantiske kirkegård på Zionbjerget i Jerusalem. Til venstre i baggrunden er biskop Alexanders gravmæle. - Inskriptionen på Nicolaysens gravsten lyder i dansk oversættelse: "Pastor

John Nicolayson, født den 1. juni 1803, i 23 år en trofast vægter på Jerusalems mure, frygtløs midt i krig, oprør og pest. En mester i hele den hebraiske og arabiske lære. Grundlægger af det engelske hospital og bygmester af den protestantiske kirke, elsket i livet og savnet i døden af kristne, jøder og muhammedanere, død den 6. oktober 1856.

